

Comenius Network Conference

Leading Ahead 2009

September 30th – October 3rd – 2009
Tallinn, Estonia

Press Cuttings

Ohne gute Führung keine gute Schule

Das Niedersächsische Landesamt für Lehrerbildung und Schulentwicklung (NiLS) koordiniert das europäische Comenius-Netzwerk zur Schulleitungsqualifizierung

„Ohne qualifizierte Führungskräfte, ohne ein effektives Qualitätsmanagement gibt es keine erfolgreichen Schulen“ – eine europa- und weltweite Erkenntnis, die auch die OECD Studie von 2008 empirisch belegt hat. Ziel des Comenius-Netzwerks ist es, neben einer europäischen Bestandsaufnahme eine Informations- und Kommunikationsplattform für Konzepte und Programme zur Schulleitungsqualifizierung zu schaffen. Europa wird dabei in seiner ganzen Vielfalt abgebildet. Erklärte Absicht ist es, die Ergebnisse in allen europäischen Sprachen zur Verfügung zu stellen. Koordiniert wird der Aufbau des Netzwerks durch die Projektgruppe „Europa und Internationales“ am NiLS – ein Team von pädagogischen Internationalisten, das mit diesem Netzwerk das Jubiläum der Koordination des zehnten europäischen Projektes feiert.

Am Thema Leadership in Education besteht europaweites Interesse. In nahezu allen EU-Ländern wird Schulen mehr Autonomie eingeräumt, Sie erhalten mehr Freiräume für die Gestaltung ihrer Lernangebote und -prozesse. Damit wird die Qualifizierung von Schulleitern und Schulleitungsteams zu einer zentralen innovativen Aufgabe. Um den internationalen Informationsaustausch über Konzepte und Programme zur Schulleitungsqualifizierung zu intensivieren wird über die Website des Projekts leadership-in-education.eu ein Materialservice für die interessierte Fachöffentlichkeit angeboten.

Die zweite Säule des Netzwerks ist die traditionelle Mensch-zu-Mensch-Kommunikation auf jährlichen Disseminationskonferenzen. Diese bieten neben bilateralen Arbeitsgruppen, Vorträgen und Workshops auch die Gelegenheit zum internationalen Informations- und Meinungsaustausch. Gerade die Diskussion über nationale Grenzen hinweg führt häufig zu überraschenden Einsichten und Lösungsmöglichkeiten. Die erste Disseminationskonferenz, Leading Ahead >>>2009, fand Anfang Oktober in Tallinn, Estland statt.

Dort versammelten sich für drei Tage fast hundert Netzwerkpartner und Gäste aus 16 Ländern, darunter Russland und Südafrika, um den Arbeitsstand zu diskutieren und weiter zu entwickeln. Eröffnet wurde die internationale Konferenz durch den estnischen Staatssekretär für Bildung, der mit sichtbarem Stolz Bildungsminister Qwase als Delegationsleiter der Ostkapprovins Südafrikas begrüßte.

Neben der Präsentation der Länderberichte zur Qualifikation von Führungskräften im Schulwesen wurden gemeinsam Kriterien für die Aufbereitung in Form einer europäischen Synopse und insbesondere deren Darstellungsweise entwickelt. Der benutzerfreundliche Zugang zu komprimierten und übertragbaren Konzepten und Materialien stand dabei im Vordergrund.

Am Ende der Veranstaltung wurden im Hinblick auf die möglichst weite

Janar Holm, Staatssekretär im Estonischen Bildungsministerium und MEC Education Mahlubandile Qwase und bei der Übergabe eines traditionellen Xhosa Stocks

Verbreitung als herausragende Zielgruppen festgelegt: Landes- und Bundesministerien, Schulleitungsverbände aus möglichst allen europäischen Ländern, sowie Redaktionen von Fachpublikationen.

Leading Ahead >>> 2010 findet vom 7.-9. Oktober im Europäischen Konferenzzentrum EURAC in Bozen / Italien statt. Interessierte Gäste sind herzlich willkommen, wobei die Teilnahmegebühren unter der Kostendeckungsgrenze liegen werden. Aktuelle Informationen und ein Anmeldeformular finden Sie auf der Internetseite www.leadership-in-education.eu. Übergeordnetes Ziel in Bozen wird die Diskussion und Erarbeitung eines Referenzrahmens zur Qualität von Schulleitung als Grundlage für spätere Empfehlungen an die EU-Kommission sein.

Interessiert? Machen Sie mit. Ihre Meinung und Ihre Beiträge sind wichtig. Und – bis bald in Bozen.

Weitere Informationen:
Telefon 05121 1695 209
Mail: leadership@nils.nibis.de
Web: leadership-in-education.eu
EURAC: <http://convention.eurac.edu>

JURIST SELGITAB

Ennetähtaegne vanaduspension määratakse eluajaks

Olavi Kärsna,
ettevõtluskonsultant

Vanaduspensioni saamiseks on kaks tingimust: inimene peab olema jõudnud teatavasse ikka ja tal peab olema kogutud teatud arv pensionistaazit aastaid. Meie pensionipoliitika kehtleb pensionile jäämise vanuse ümber ega tee erilist planeemi staazist. Staaziaastaid on vaja vähemalt 15 ja ühe arvestusliku täisaasta annab selline, mille eest laekus inimese nimele sotsiaalmaksu vähemalt miinimumpalgalt arvatutu jagu.

Kui inimesel on nõutud staaz olemas, võib ta kuni kolm aastat enne pensionivanusesse jõudmist lasta endale määrata ennetähtaegse vanaduspensioni. Ennetähtaegse vanaduspensioni suurus arvutatakse põhimõtteliselt samamoodi kui tähtaegse pensioni suurus, ainult seda vähendatakse 0,4 protsendi võrra iga kuu ja sellest lühema perioodi eest, mis on jäänud vanaduspensionile jõudmiseni. Nii et kui ennetähtaegse pensionile minna nii vara kui võimalik, saab pensioni tähtaegsena võrreldes vähem $3 \times 12 \times 0,4 = 14,4\%$.

Ekslikud arusaamad

Varem pensionile mineku juures peab arvestama, et ennetähtaegne vanaduspension määratakse eluajaks. Seda ei arvutata kunagi ümber tähtaegseks vanaduspensioniks ega soodustingimustel vanaduspensioniks.

Liikvel on juur, et kui vanaduspensioni iga täis saab, arvutatakse enne aegne pension ümber täispensioniks. Meie riikliku pensionikindlustuse seaduses pole aga seegust sätet kunagi olnud. Segadust on siin tekitanud ilmselt pensionikindlustuse seaduse § 43 muutmise 1. juulist 2005.

Sinnamaani oli seaduses kirjas, et

kui ennetähtaegsele vanaduspensionile läinu teenib töist tulu, ei maksta talle pensioni välja. 2005. a muudatus aga sätestas, et välja ei maksta ennetähtaegset pensioni töötamise kõrvalt ainult seni, kuni inimene jõuab pensioniikka. Pärast pensioniea „kukkumist“ makstakse ka töötavale pensionäriale ennetähtaegne pension välja. Töenäoliselt muundus nimelt see muudatus kollektiivses teadvuses raadiomängu põhimõttel loodetud suunas.

Töötamise ajal eelpensioni ei maksta

Seda sätet on interpreteeritud ka nii, et ennetähtaegse vanaduspensioni ajal ei tohi töötada. Sõnakasutus on eriti seadustest rääkides oluline, nii ka siin. Töötamine ei ole pärast ennetähtaegse vanaduspensioni määramist keelatud, aga inimesele lihtsalt ei maksta seda pensioni seni välja, kuni ta töötasu saab, ettevõtlustulu teenib või kuni piisavalt eluaastaid koguneb.

Töötamiseks nimetatakse siinjuures igasuguse sotsiaalmaksuga maksumust tulu teenimist nii töö- või teenistustulepingu kui ka võlaõigusliku lepingu alusel, samuti tegutsemist füüsilisest isikust ettevõtjana.

Meie riigikohtu praktikast arvestades tähendab ettevõtjana tegutsemine siis aega, kus FIE-ks registreeritud midagi ka tegi, mitte ainult FIE-na registreerituks olemist. FIE-d võivad nimelt oma ettevõtluse peatada või tegutsedagi hooajaliselt. Ajal, mil ettevõtlus oli peatatud või iga-aastane tegevushooga läbi, ei tegutseda ettevõtjana ning siis võib ennetähtaegse vanaduspensioni välja maksta. Teisalt tähendab see ettevõtlustulu teenimist ehk rahvakeeli nullist suuremat käivet. E-vormi 1-ga algavad read. Kui kuld kõik tulud ära tasandasiid ja maksumustatav tulu järele ei jäänu, on käive ikkagi olnud, st ettevõtlusega tegeldi.

Äriühingu juhatuse liikmeks olemine iseenesest ei tähenda ennetähtaegse pensioni väljamaksmise seisukohalt midagi. Kui aga äriühingust sotsiaalmaksuga maksumustatav tulu saadakse, on see siis juhatuse liikme tasu või palk töölepingu alusel, ennetähtaegset pensioni välja ei maksta. Dividend on passivne omanikutulu, millest sotsiaalmaksu ei maksta, ja see ennetähtaegse vanaduspensioni välja maksmist ei mõjuta.

Riikliku pensionikindlustuse seaduse § 25 kohaselt arvutatakse määratud riiklik pension ümber, kui inimese nimele on eelmisel aastal laekunud sotsiaalmaksu. Siin läheb arvesse igasugune isikustatud sotsiaalmaks, nii töandja/tellijat makstud kui ka inimese enda poolt FIE-na tasutud. Visalt levivad jutud, et FIE-na tegutsevate pensionäride pensioni juures ettevõtlustulust makstud sotsiaalmaks midagi ei muuda. Muudab küll, ainult et pensionikindlustuse seaduse § 25 lõige 2 ütleb, et pensioni suurendava-
st asjaoludest on pensionär kohustatud teatama elukohajärgse pensioniametile kirjalikult kümne päeva jooksul asjaolude tekkimisest arvates. Nii mõnedki on arvanud, et sotsiaalkindlustusamet saab praegusel arvutite ajal maksuametist ise traatpildi andmed sotsiaalmaksu kohta.

Segadust tekitavad asjaolud

Seadus ei täpsusta, mida teatamine FIE-na tegutsemise asjaoludest teadandmise seisukohast täpselt tähendab: kas FIE-na registreerimist või seda, et pärast e-vormi kokkupanemist selgus, et maksumustatav tulu on nullist suurem ja sellelt tuleb sotsiaalmaksu maksta. Ka sotsiaalkindlustusameti kodulehel pole selle kohta sõnagi peale seaduse teksti. Kindlam on muidugi teatada juba FIE-na registreerimisel.

Sotsiaalmaksuseaduse § 9 kohaselt ei pea sotsiaalmaksu avansilisi makseid tegema riikliku pensioni saajad, samuti ei kehti neile aastase sotsiaalmaksu miinimumkohustus. Kahjuks ei ole selle kohta pealt sotsiaalmaksuseadust ja riikliku pensionikindlustuse seadust sõnaselgelt sünkroniseeritud. Pensionikindlustuse seadus ei räägi pensioni saajast, vaid pensioniõigusest ja pensioni väljamaksmisest. Nii et ei ole päris üheselt selge, kas inimene, kellel on õigus pensionile ja kellele see on ka välja arvatud, aga kellele seda töötamise tõttu välja ei maksta, peab tegema sotsiaalmaksu avansilisi makseid või ei. Kohtupraktikast selles osas ei ole.

Teine asi, mis arusaamatust on tekitanud: pensionikindlustuse seaduse kohaselt hakatakse pensioni suurendavaid ümberarvutusi eelmise aasta sotsiaalmaksu alusel tegema alles pärast 1. aprilli. See on iseenesest loomulik, sest tuludeklaratsioonide esitamine viimane tähtaeg on ju 31. märts.

MINISTERIUMIS

● 12. aprillil tutvustas haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjonile Madridis toimuva haridusministrite kohtumise teemaatikaks ja Eesti positsioone Euroopa Liidu haridusvaldkonna prioriteetide arutelul ning vastas riigikogu liikmete arupärimistele.

● 13. ja 14. märtsil osales Tõnis Lukas Madridis haridusministrite kohtumisel, kus peateemadeks olid hariduse prioriteetidid „Euroopa 2020“ strateegias ning uue põlvkonna haridusprogrammid selle strateegia valguks.

● 15. aprillil osalesid haridus- ja

teadusministeriümber esindajad Riia eesti kooli 20. aastapäeval.

● 16. aprillil kohtub haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas Soome haridusajakirjanike delegatsiooniga. Minister tutvustab kavadatavaid haridusuuendusi ning vastab ajakirjanike küsimustele.

● 17. aprillil osaleb ministriümber kantsler Janar Holm 2010. aasta õpilaste riikliku teadustööde konkursi pidu liikul lõpetamisel Tallinna reaalkoolis Minister Lukas osaleb Tartu Karlova gümnaasiumi 135. sünnipäeva tähistamisel Vanemuise kontserdimajas.

Juhtimise meistriklassid

HTM-i välishindamisosakonna algatusel ning Comeniusi projekti „The Making of Leadership in Education“ toel toimusid juhtimisseminarid Tartu Kivilinna gümnaasiumis, Pärnu Kuninga tänava koolis ja Kohta-Järve järve vene gümnaasiumis. Samalalade üritusi korraldati lasteasutuste juhtidele. Eesmärk oli pakkuada võimalust üksteiselt õppida.

Viimasel kümnendil on maailmas aktuaalne eestvedamise teemaatika. Tähelepanu all on nii eestvedamine õppeasutuse tasandil kui ka klassiruumis. Eestvedamine keskendub inimeste võimekuse ja valmisoleku kujundamisele, oluliseks eelduseks on sarnased väärtused ja arusaamad organisatsioonis. OECD uuringu põhjal (vt <http://www.hm.ee/index.php/70511182>) on eestvedamisel oluline roll õpilase arengu toetamisel. Uurimusest ilmneb, et õppeasutuse juhile on suurim väljakutse aidata teistel õppeasutustel saada tugevaks organisatsiooniks. Aga ennekõike tuleb luua oma organisatsioon, kus luuakse parimad võimalused õpilase arenguks.

Eestvedajaks võib pidada ennast see, kes saab jaataval vastata järgmistele tunnustele: visioon, kaasamine, innustamine, motiveerimine, tunnustamine. Eestvedaja võib olla nii õppeasutuse kui ka kogu süsteemi tasandil. Kuidas julgustada häid koolijuhte-eestvedajaid saama süsteemi eestvedajaiks? Parim viis selleks on oma kogemuste teistele tutvustamine – üksteiselt õppimine.

Seda eesmärki pidas silmas ka eestvedamise meistriklass lasteasutuste juhtidele. Ürituse märksõnad olid ühiste väärtushinnangute kujundamine (Pärnu Päikesekänu lasteae), personali ja huvigruppide kaasamine lasteasutuse juhtimisse (Pärnu kesklinna lasteae),

laste kasvukeskkonna kujundamine ja hindamine (Kuressaare keskkooli eralasteaed), panustamine meeskonnatöösse ja tugisüsteemide loomisse (Tartu Pääsupes lasteae). Kõigist ettekanetest ja paneeldiskussioonist jäi kõlam eesmärk luua parimad tingimused ja toetada iga lapse võimekohaselt arengut.

Mõtteid tagasisidelehtedelt

- Parim idee – alusta vanemat kasvatamist enne lapse kooli tulu mist.
- Ühised väärtused liidavad ehk huvigruppe.
- Andes töötajale juhi staatust muudab tema käitumist.
- Teadlik tähelepanu ja konkreetne tegevuskava tagab õpilase kohanemise uues koolis ja mõjuta tema hakkamasaamist.
- Õpetaja eneseanalüüs – kütustustiku mahuga ei tohiks üle piigutada.
- Kas naaberkoostöö võib olla konkurendi asemel koostööpartner?
- Õpetaja areng juhiks toetab õppeasutuse arengut ja juhtimist.
- Väärtustada tuleb hingearendust.
- Laps ei pea kuulma, et ta ei tui loime; õpetaja peab leidma iga õpilase tugevad küljed.

Seminaridel osales pea kolmsad inimest, seega väärtustas võimalust üksteiselt õppida neljakümnend rituduskoolide ja koolieelsete lasteasutuste juhte. Kordalainud üritust annab julgust muuta seminari „Juhtimise meistriklass“ traditsiooniks. Ettekanded on kättesaadava ministriümber veebilehel <http://www.hm.ee/index.php/70511436>.

Maie Kitsing,

HTM-i välishindamisosakonna nõunik

Kadri Peterson,

HTM-i välishindamisosakonna juhataja

Riigieksamitest ja võõrkeelte õppes uues riiklikus õppekavas

Käimas on uue riikliku õppekava rakendamise arutelu. Üleriigiline inglise keele ainenõukogu leiab, et on oluline teadvustada võimalikke probleeme küsimusi enne, kui on vastu võetud siduvad otsused, mis puudutavad võõrkeele riigieksamiteid.

Seetõttu rõhutame, et

■ võõrkeeleõppe ei põhine kursustel. Seetõttu ei saa määratleda võõrkeelte riigieksamite taset kohustuslike kursuste läbimise alusel. Kui selles

osas ei arvestata võõrkeelte erisust, võib tagajärjeks olla riigieksami mittevastavus riikliku õppekava nõuetele;

■ soodustamaks eri võõrkeelte õppimist, on gümnaasiumis antud võimalus õppida võõrkeelt kas B1- või B2-sihttasemel – järelikult peaks õpilasel olema õigus sooritada ka riigieksami vastaval tasemel (B1 või B2), sest B1-tasemel võõrkeelt õppinud õpilasel ei saa nõuda riigieksami sooritamist B2-tasemel. Kerkib küsimus, kuidas peaks õppekavas määrat-

letud õpilase õigus valida võõrkeelset gümnaasiumis kas B2- või B1-sihttasemele vastava 50% lävendi saavutamist riigieksamil, mis peab kontrollima B2-keele taseme omandamist. Sellise ühe eksami koostamine, mis mõeldaks korraga kahte keeleaset ja oleks samas ka 50% lävendiga, ei ole võimalik.

Eespool toodud arvestades teeb ainenõukogu ettepaneku

■ tagada õpetajatele objektiivsed, standardiseeritud, õppekavale vastavad tasemetestid, mille järgi saab

anda õpilastele tagasisidet saavutatud keeletaseme kohta;

■ tulenevalt võõrkeeleõppe korraldusest gümnaasiumis koostada kaks eraldi 50% lävendiga riigieksamit vastavalt B1- ja B2-keeleoskustasemele.

Loodame, et uue õppekava rakendusliku osa arutelu jõutakse koostööd eri huvigruppidega parima võimaliku lahenduseni. Kuna uue õppekava järgi 2010/2011. üs õppima hakkavate õpilaste riigieksam toimub 2014. a kevadel, on veel aega talpool maimitud probleeme teadvustada.

Samas ei tohi unustada, et õpilast peab gümnaasiumi astudes teadma, mis teda lõpetamisel ees ootab.

Üleriigiline inglise keele ainenõukogu nimel

Ave Abro

Ruth Kallas

Anne Kraubner

Aire Kraut

Piret Kärtner

Suliko Liiv

Tuuli Oder

Kersti Rohmets

Südafrikaner lernen in Hildesheim

Minister für Erziehung aus East Cape besucht NILS in Hildesheim / Konferenz geplant

Hildesheim (bar). Auf Einladung des Niedersächsischen Landesamtes für Lehrerfortbildung und Schulentwicklung (NILS) hat gestern eine Delegation aus der südafrikanischen Provinz East Cape Hildesheim besucht, an der Spitze der Minister für Erziehung, Mahlubandile Qwase.

Zwischen dem Land Niedersachsen und East Cape besteht seit 1996 eine Partnerschaft; beide Länder verbindet unter anderem, dass es in beiden ein VW-Werk gibt. Beim Besuch Qwases allerdings ging es um Schulbildung. NILS ist eine untergeordnete Behörde des Kultusministeriums mit Sitz in Hildesheim. Das Landesamt ist im Auftrag der Europäischen Union unter dem Titel „Leadership in Education“ damit befasst, ein europäisches Netzwerk zur Qualifizierung von Schulleitern zu schaffen. Gerade ist in Tallinn in Estland hierzu eine Tagung mit 24 europäischen Teilnehmerländern zu Ende gegangen, an der die südafrikanische Delegation ebenfalls teilgenommen hatte.

Im Anschluss war der Erziehungsminister mit seinen Begleitern im Kultusministerium in Hannover zu Gast und kam direkt von dort ins Hildesheimer Rathaus, wo der 2. Bürgermeister Ekkehard Palandt die Gäste begrüßte.

Bei dem Treffen in Hildesheim werde unter anderem eine internationale Konferenz besprochen, die, organisiert von NILS, im Februar 2010 in Südafrika stattfinden solle, erläuterte NILS-Präsident Prof. Wolf-Dieter Hasenlever. An diesem Treffen, so Koordinator Rolf-Peter Berndt, sollen 32 europäische Staaten teilnehmen. Minister Qwase wolle 1000 Schulleiter dazu einladen. Die Schulbildung sei in Südafrika als großes Problem erkannt worden. Weil das Thema eng verbunden sei mit der wirtschaftlichen Entwicklung und der hohen Kriminalitätsrate unter Jugendlichen, solle es rasch angegangen werden.

In Südafrika gebe es die Schulpflicht,

Mahlubandile Qwase, Minister für Erziehung in der südafrikanischen Provinz East Cape, zeigt Interesse an der Geschichte Hildesheims. Bürgermeister Ekkehard Palandt macht ihn auf die historische Holztür auf der Empore des Rathauses aufmerksam. Foto: Barth

der Besuch einer der 7000 Schulen im Land sei kostenlos. Doch es mangle an gut ausgebildeten Lehrern. Zwar ähnele das Schulsystem eher dem britischen, die Probleme von Lehreraus- und fortbildung seien aber systemunabhängig. Besonderes Interesse der Südafrikaner gelte außerdem der Berufsausbildung,

insbesondere dem dualen System der parallelen Lehre in Betrieb und Berufsschule. Bürgermeister Palandt wies die Besucher auf die bevorstehenden Jubiläen in Hildesheim hin: 1000 Jahre St. Michael und 1200 Jahre Stadt Hildesheim. Die typisch niedersächsische Fachwerkbauweise konnten die Gäste beim Essen

im Knochenhauer-Amtshaus und einer Besichtigung der NILS-Niederlassung in der Keßlerstraße aus der Nähe besichtigen. Außerdem war ein Besuch im Computer Centrum des NILS geplant, um die Gäste über internetgestützten Unterricht mit Notebook und Smartboard zu informieren.

HAZ, 6.10.2009

Heister-Neumann hat Kollegenbesuch aus Südafrika

Von dem Schwung und dem Strahlen auf den Gesichtern der Menschen in der Ostkapproviz habe Ministerpräsident Christian Wulff nach seiner Südafrika-reise 2006 im Kabinett geschwärmt, berichtet Kultusministerin Elisabeth Heister-Neumann (CDU), und ihre Gäste aus Afrika danken es ihr mit einem Lächeln. Seit Jahren pflegt Niedersachsen mit

Südafrika einen regen Austausch, die Politiker besuchen sich, singen und tanzen zusammen. Jetzt will man auch in der Lehrerausbildung enger zusammenrücken. „Jeder Schüler braucht Zugang zur Bildung, wir müssen auch diejenigen zurückholen, die die Schule abgebrochen haben“, sagt der Kultusminister der Ostkapproviz, Mahlubandile

Qwase, der seiner deutschen Amtskollegin eine Tasche mit dem Konterfei von Nelson Mandela mitgebracht hat. Und als er von Lehrern erzählt, die lieber an altbekannten Lehrplänen klebten, als nach den neuen Curricula zu unterrichten, murmelt Heister-Neumann leise: „Ja, das kennen wir hier auch.“

dö/Herzog